

povoljnu selekciju pri zapošljavanju kao što je obrazovanje, položaj na tržištu rada, dob tražitelja i uzrok nezaposlenosti (zataranje tvrtke nasuprot otkazu). Obrazovanje pruža snažan signal poslodavcu, ali je testiranje navedenog modela pokazalo diskriminaciju pri zapošljavanju koja se očituje u dva oblika. Jedan je uzrokovan samo-diskriminirajućim ponašanjem osoba koje primaju naknadu za nezaposlene (stereotip o nezaposlenoj osobi koja nije mogla naći posao odnosno nepovoljni efekt nepostojanja iskustva zaposlenja), a drugi je uzrokovan ponašanjem poslodavca koji diskriminira mlade osobe koje su zasnovale obitelj. U jednom i drugom slučaju riječ je o nepovoljnom izboru (*adverse selection*) zbog principa poznatog u mikroekonomici kao »škart« ili »proizvod s tvorničkom greškom« (*lemon*).

Nakon prezentacija razvila se međusobna diskusija i debata na osnovi iznesenih rezultata istraživanja. Ona je pokazala da je tema zanimljiva i još nedovoljno istražena zbog čega je izazvala i značajnu medijsku pozornost. Okrugli stol je bio dobro posjećen, a diskusija kvalitetna i poticajna.

Maja Vehovec

OKRUGLI STOL: DRUŠTVENA STIGMATIZACIJA ŽENA - PRIMJER ŽENSKIH REPRODUKTIVNIH PRAVA

Zagreb, 20. listopada 2005.

U organizaciji Hrvatskoga sociološkog društva i Fondacije Heinrich Böll u velikoj dvorani Hrvatskog novinarskog doma, 20. listopada 2005. održan je okrugli stol *Društvena stigmatizacija žena – primjer ženskih reproduktivnih prava*. Nakon uvodnih riječi organizatora, izlaganje *Stigma ili*

poštovanje – reproduktivni status žena u Hrvatskoj održala je Branka Galić. Najvažniji uvjet za postignuće ženskih reproduktivnih prava jest rodna društvena jednakost. Razne forme seksizma utječu na stvaranje strukturalnih prepreka društvenim resursima nužnih za racionalno reproduktivno odlučivanje. Rezultat toga je društveno ograničavanje i(li) društvena stigmatizacija žena da donose i primjenjuju odluke o reprodukciji. Goran Goldberger je u izlaganju *Stavovi hrvatskih građana o pobačaju* podatke o stavovima ispitanika o zakonskom reguliranju pobačaja u Hrvatskoj ukrštao s religijskom identifikacijom i praksom te sociodemografskim obilježjima ispitanika. Andrea Feldman i Hrvoje Jurić prezentirali su studiju slučaja *Utjecaj Katoličke crkve u Hrvatskoj na politiku reproduktivnih i seksualnih prava i zdravlja*. Jurić je izložio temeljne karakteristike javnoga djelovanja Katoličke crkve u Hrvatskoj i njezin načelni stav prema pitanjima reproduktivnih i seksualnih prava i zdravlja, analizirao pravne i političke, religijske i etičke aspekte ove problematike. *Ženska reproduktivna prava: od potpunog negiranja do zagovaranja egoistične individualne slobode*, naziv je izlaganja Davora Topolčića, koji se zbog zbujujuće prijepornosti između potpunog negiranja ženskih reproduktivnih prava i zagovaranja egoistične reproduktivne slobode, zalagao za sužavanje fokusa rasprave tako da se odvojeno raspravlja o pobačaju, umjetno potpomognutoj oplodnji i spolnoj edukaciji. Na taj način moguće je razvijati diferencirane pozicije glede različitih pitanja. Katarina Vidović je u izlaganju *Feministička etika reprodukcije* ukazala na dominantan odnos reproduktivne tehnologije i njezinih proponenata, odnosno, oponenata prema ženama. Izlagateljica je isticala krucijalnu ulogu žena kao korisnica medicinskih usluga te komparirala dva pristupa reproduktivnim pravima – onaj utemeljen na feminističkoj etici reprodukcije s onim koji se temelji na ideologiji ljudskih prava.

Druga je sesija izlaganja bila posvećena edukaciji i spolno prenosivim bolestima. Zorka Mikloška je u izlaganju govorila o infekciji genitalnim herpesom, a Magdalena Grce u izlaganju *Utjecaj spolno prenosivih infekcija papiloma virusom (HPV) na zdravlje žena* o infekciji humanim papiloma virusom koji kroz mnogo godina dovodi do genetskih promjena i raka vrata maternice.

U trećoj su sesiji kolegice iz Slovenije prezentirale probleme rodni (reproduktivnih) prava žena u Sloveniji. Sonja Lokar je u izlaganju *Problem rodni prava žena u kontekstu globalizacije i tranzicije na Balkanu* detektirala različite forme recentnih konzervativnih kretanja, te istaknula da se reproduktivna prava mogu braniti samo kolektivnom akcijom i smišljenim politikama, razvijanjem globalnih strategija i nacionalnih inovacija. Dunja Obersnel Kveder i Irena Kirar Farazine u izlaganju *Seksualna i reproduktivna prava u Sloveniji* pokazale su da je SZO u Sloveniji utvrdila povrede reproduktivnih i seksualnih prava. Ta se prava u razvijenim zemljama ne smanjuju već bolje prikrivaju. Slovenija ima najvišu stopu maternalne smrtnosti u usporedbi s ostalim razvijenim europskim zemljama. O povećanju maternalne smrtnosti govorila je i Mateja Kožuh Novak te skicirala angažman nevladinih organizacija u promicanju ženskih reproduktivnih prava u Sloveniji.

Posljednja je sesija bila posvećena ženskom aktivizmu i pravnim aspektima promicanja rodne ravnopravnosti. Snježana Vasiljević je u izlaganju *Ženska reproduktivna prava – zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj uz osvrt na europske standarde* zakonsku zaštitu položaja žena u Hrvatskoj pozitivno ocijenila s obzirom na normativne standarde koje je RH preuzela iz EU, te ukazala na prepreke za postizanje *de facto* ravnopravnosti. Bojana Genov iz Ženske mreže je u prezentaciji

Status reproduktivnih prava u RH ukazala da bolnice kao legalne institucije rješavanje problema neželjenih trudnoća prebacuju na ilegalna mjesta, te se osvrnula na program *Teen Star* i ukazala na nemogućnost sustavne edukacije o spolnosti i zdravlju u okviru školskog sistema.

Mada je okupljanje imalo formu znanstvenog skupa, organizatori su istaknuli njegovu inkluzivnost jer su o ženskim reproduktivnim pravima progovorile ne samo znanstvenice i znanstvenici već i aktivistice slovenske i hrvatske ženske scene. Upravo se u internacionalnosti, znanstvenoj interdisciplinarnosti te dijalogu s aktivisticama očituje vrijednost ovog okruglog stola.

Marija Geiger

ENHR KONFERENCIJA: HOUSING IN EUROPE: NEW CHALLENGES AND INNOVATIONS IN TOMORROW'S CITIES

Reykjavik, 29. lipnja - 3. srpnja 2005.

Godišnja konferencija Europske mreže stambenih istraživača (ENHR) održana je od 29. lipnja do 3. srpnja 2005. godine u Reykjaviku. Rad konferencije odvijao se u plenumima te u 14 radionica koje su tematizirale aktualne probleme stambenih istraživanja.

Konferenciju je pozdravio predsjednik Islanda, ranije sveučilišni profesor, koji je tijekom 1970-ih proveo prvo istraživanje o problemima stanovanja u ovoj zemlji. Organizator konferencije bio je Institut za urbane studije Sveučilišta Island.

Konferencija je započela plenumom *Stanovanje u urbanom kontekstu*. Ovaj je plenum bio posvećen prerano umrlom nizozemskom istraživaču Fransu Dielemanu.